

Tenis Sporuna Yönelik Psikoloji Temalı Lisansüstü Tezlerin İçerik Analizi

Ceren Solmaz Çakmak¹

Özet

Bu araştırmanın amacı, Türkiye’de tenis sporu bağlamında yazılmış psikoloji temalı lisansüstü tezlerin içeriklerini analiz ederek, akademik literatürdeki eğilimleri, konu başlıklarını, yöntemsel tercihleri ve teorik çerçeveleri ortaya koymaktır. Nitel araştırma desenlerinden biri olan doküman analizi yöntemi kullanılarak, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında yer alan ve 2008–2025 yılları arasında yayımlanmış toplam 59 adet yüksek lisans ve doktora tezi incelenmiştir. Çalışmada tezler; cinsiyet, tez türü, yıl, enstitü dalı dağılımı, psikolojik konu başlıkları (motivasyon, stres, dikkat, zihinsel dayanıklılık vb.), araştırma yöntemi, kullanılan veri toplama araçları, üniversite ve çalışma grubu açısından kategorize edilmiştir. Elde edilen bulgular, tenis sporuna yönelik akademik ilginin son yıllarda artış gösterdiğini; özellikle performans psikolojisi, sporda zihinsel beceriler, dikkat, motivasyon gibi konuların ön plana çıktığını göstermektedir. Bununla birlikte nicel yöntemlerin ağırlıkta olduğu gözlemlenmiştir. Araştırma, spor psikolojisi alanında çalışan akademisyen ve uygulayıcılara literatür haritası sunmakla birlikte, gelecekteki çalışmalara yön verebilecek bulgular sunmaktadır.

Giriş

Spor, bireyin fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimini destekleyen; belirli kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen, rekabet ve iş birliği unsurlarını bir arada barındıran çok boyutlu bir disiplindir. Günümüzde spor yalnızca fiziksel performansın sergilendiği bir alan olmanın ötesine geçerek, motivasyon, dikkat, stres yönetimi ve karar verme gibi psikolojik süreçlerle yakından ilişkili bir olgu haline gelmiştir. Bu yönüyle spor, özellikle tenis gibi bireysel

1 Doktora Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi, Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü, Spor Yönetimi, cakmakceren025@gmail.com. ORCID: 0009-0009-9808-679X.

branşlarda, sporcunun psikolojik dayanıklılığı ve bilişsel becerilerinin performans üzerindeki belirleyici rolünü ortaya koymaktadır.

Bununla birlikte spor; bireyin fiziksel ve psikolojik sağlığını desteklemenin yanı sıra zihinsel ve ahlaki gelişimine katkı sağlayan, olgunlaşma ve toplumsal uyum süreçlerini güçlendiren çok yönlü bir etkinliktir. Bununla birlikte spor, kişilik ve algı gelişimini destekleyerek bireyin öz güven kazanmasına ve sosyal statü edinmesine önemli ölçüde katkı sunmaktadır (Yazıcı, 2014). Ayrıca bireyin fiziksel ve psikolojik gelişimini destekleyen bir etkinlik olmasının ötesinde, günümüzün en yaygın ve etkili toplumsal faaliyetlerinden biri olarak öne çıkmaktadır. Aynı zamanda spor, bireyin sağlıklı bir yaşam sürdürmesini mümkün kılan temel unsurlardan biri olarak önemli bir rol üstlenmektedir (Çolakoglu & Şenel 2003; Ekinci vd., 2022). Spor bireyin yaşamı anlamasına, hayatına yön vermesine, diğer disiplinlerle olan ilişkilerini, etkileşimini güçlendirmesine ve kültürel kimliğin oluşturulması üzerine oynadığı etkin rolü göz ardı edilemez (Satır Kayserili & Kayserili, 2024). Diğer bir deyişle bireylerin evdeki ve işteki sosyal davranışları üzerinde derin bir etkiye sahip olup (Özdemir vd., 2021). Sporun sosyal davranışlarına sunduğu derin etkiler tenis branşında da bireyin zihinsel dayanıklılığı, dikkat sürekliliği, öz denetimi ve psikolojik uyum becerilerinin performansla bütünleşmesiyle belirgin hale gelmektedir.

Tenis sporu, yüksek düzeyde fiziksel yeterlilikle birlikte dikkat, algı, karar verme, duygu düzenleme ve zihinsel dayanıklılık gibi psikolojik bileşenlerin performansı doğrudan etkilediği bireysel bir spor dalıdır. Maç sürecinde sporcunun rakiple olduğu kadar kendi düşünce ve duygularıyla da mücadele etmesi, tenis sporunu psikolojik açıdan incelenmesi gereken önemli bir alan haline getirmektedir. Bu bağlamda tenis, spor psikolojisi açısından motivasyon, kaygı, özgüven, konsantrasyon ve stresle başa çıkma gibi değişkenlerin performansla olan ilişkisini ortaya koyan özgün bir araştırma alanı sunmaktadır.

Tenis

Tenis, teknik becerilerin yanı sıra psikolojik dayanıklılık ve stratejik düşünme yetilerini de gerektiren, çok yönlü bir spor dalıdır. Sert ve düzgün bir zemin üzerinde, keçe kaplı bir topa “raket” adı verilen özel bir araçla vurularak oynanır. Oyunun temel amacı, topu 91 cm yüksekliğindeki bir file ile ikiye ayrılmış sahada, fileyi aşacak şekilde rakip alana göndermektir. Bu yapı, tenis sporunu hem fiziksel hem de zihinsel kapasitenin bütüncül bir ifadesi hâline getirir (Fernandez vd., 2009). Tenis branşı, izleyiciye görsel bir şölen sunan, oynayan bireyler açısından ise yüksek düzeyde motivasyon

ve heyecan barındıran, aynı zamanda olimpik statüye sahip tutkulu bir spor dalıdır. Günümüzde fizyolojik, biyolojik, ekonomik ve sosyo-psikolojik yapıların geliştirilmesinde sporun önemi de giderek artmaktadır (Dertli & Belli, 2023). Bu bağlamda tenis; fiziksel ve ruhsal sağlığın korunması ve geliştirilmesi amacıyla, belirli kurallar çerçevesinde bireysel ya da çiftler hâlinde rekabete dayalı olarak gerçekleştirilen, sosyalleştirici nitelikte bir spor dalı olarak tanımlanabilir. Geniş bir oyuncu ve seyirci kitlesine hitap etmesi, bu branşın küresel ölçekteki etkisini ve cazibesini artırmaktadır (Pektaş, 2016).

Tenis branşı, karakteristik olarak ani başlangıçlar ve ani duruşlar, tekrarlayıcı hareket kalıpları ile çeşitli kas gruplarını hedef alan farklı vuruş teknikleriyle tanımlanan dinamik bir spor dalıdır. Bu fiziksel özellikler, maksimum ya da maksimuma yakın düzeyde güç gerektiren kısa süreli eforlarla, düşük ve orta yoğunlukta gerçekleştirilen fiziksel aktivitelerin değişken ritimlerle harmanlandığı karmaşık bir yapıda ortaya çıkar. Bu yönüyle tenis hem anaerobik hem de aerobik enerji sistemlerini etkin biçimde kullanan çok boyutlu bir fiziksel performans alanıdır (Perry, 2004). Sporcuların gelişimlerinin düzenli olarak takip edilmesi ve gözlemlenmesi, bedensel kapasitenin artırılması ve bu gelişimin müsabaka, turnuva veya maç gibi ortamlarda performansa dönüştürülmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Bu süreçte sporcuların yalnızca fiziksel gelişimlerinin değil, aynı zamanda duygusal ve zihinsel bütünlüklerinin sağlanması da performansın sürekliliği ve verimliliği için kritik bir unsurdur (Ağırbaş, Erel & Belli, 2020). Tenis oyuncularının hem zihinsel hem de fiziksel açıdan performanslarını artırabilmeleri için, teknik ve taktiksel yeterliliklerini analiz ederek güçlü ve zayıf yönlerini belirlemeleri gerekmektedir. Bu tür analizler, sporcuların katıldıkları müsabakalarda oyun dinamiklerine daha etkin bir şekilde uyum sağlamalarına olanak tanır. Elde edilen veriler doğrultusunda yapılan planlamalar ve taktiksel antrenmanlar, sporcunun kendi eksikliklerini fark etmesini ve bu alanlarda gelişim göstermesini sağlar. Bu süreç, oyuncunun müsabakalara daha bilinçli hazırlanmasına katkıda bulunarak, performans artışı ve başarıya ulaşmada belirleyici bir rol oynar (Kandaz, 2001). Bunun yanı sıra zihinsel dayanıklılığını, odaklanma becerisini ve stresle başa çıkma yetisini geliştiren bir spor dalı olarak öne çıkmaktadır. Maçın her anında alınan kararların oyunun gidişatını doğrudan etkilemesi, sporcularda yüksek düzeyde dikkat, öz disiplin ve anlık strateji geliştirme becerisi gerektirir. Tenis, birebir rekabete dayalı bir spor olması nedeniyle sporcularda öz güvenin, öz farkındalığın ve duygusal kontrolün gelişmesine önemli katkılar sunar (Alaeddinoğlu, 2024).

Maç esnasında yaşanan puan kazanma ya da kaybetme gibi dalgalanmalar, sporcuların duygusal tepkilerini yönetme becerisini doğrudan sınar (Korkmaz, 2000). Bireyin performansını ve hedefe yönelik ilerleme kapasitesini belirleyen en kritik unsurlardan biri, rekabet ortamındaki rakiplerin yetkinlik düzeyidir; zira rakiplerin beceri ve donanım bakımından yüksek düzeyde olması, bireyin kendi bilişsel, duygusal ve davranışsal yetkinliklerini geliştirme gerekliliğini artırarak, motivasyonel süreçleri harekete geçirir (Belli, 2015). Bu bağlamda tenis, duygusal esneklik ve psikolojik sağlamlık kazandırmada etkili bir araçtır.

Aynı zamanda bireysel bir spor olması, sporcularda içsel motivasyonun gelişmesini sağlar ve öz değerlendirme yetisini artırır. Başarı ve başarısızlıkların doğrudan bireyin kendi performansına bağlı olması, sorumluluk bilincini pekiştirirken, öz eleştiri yapabilme becerisini de destekler. Özellikle yoğun maç temposu ve yüksek rekabet düzeyi, zihinsel yorgunluğu beraberinde getirebilmekte; bu nedenle tenisçiler için psikolojik hazırlık, antrenman kadar önemli bir unsur hâline gelmektedir. Nitekim mental antrenman teknikleri, vizualizasyon, nefes kontrolü ve odaklanma egzersizleri gibi yöntemler, profesyonel tenisçilerin performanslarını optimize etmede yaygın olarak başvurdukları psikolojik araçlardır (Efe vd., 2008).

Tenis Sporunun Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de tenis sporu, ilk olarak 1900 yılında İngilizler tarafından tanıtılmış ve oynanmaya başlanmıştır. Ancak bu dönemde tenis, sınırlı bir kesimin ilgisini çekmiş; geniş kitlelere yayılması ve düzenli bir spor dalı olarak benimsenmesi zaman almıştır. Tenisin ülke genelinde daha fazla ilgi görmeye başlaması, 1923 yılında Türkiye Tenis Federasyonu’nun kurulmasıyla ivme kazanmıştır. Federasyonun faaliyetleri, sporun kurumsallaşmasına ve ulusal ölçekte tanıtılmasına önemli katkılar sağlamıştır. Bu süreçte, tenis sporunun gelişimi, özellikle tenis kültürünün köklü olduğu yabancı ülkelerden davet edilen deneyimli antrenörlerin verdiği yaklaşık 15 günlük yoğun eğitim programlarıyla desteklenmiştir. Bunun yanı sıra, uluslararası düzeyde gerçekleştirilen üst seviye karşılaşmaların izlenmesi, sporcuların teknik becerilerinin gelişmesine, taktiksel farkındalıklarının artmasına ve tenis sporunun toplumsal bilinirliğinin yükselmesine önemli ölçüde katkıda bulunmuştur. Böylece, tenis Türkiye’de hem sporcular hem de izleyici kitlesi açısından daha tanınan, ilgi çeken ve gelişme potansiyeli taşıyan bir branş haline gelmiştir (Urartu, 1992).

Türk sporcuların tenisle tanışması 1915 yılına dayanmaktadır. Bu tarihten itibaren Türkler, başta Talas, Tarsus, İzmir ve İstanbul’daki Amerikan Kolejlere olmak üzere çeşitli eğitim kurumlarında tenis sporunu oynamaya

başlamışlardır. Tenisin örgütlü bir biçimde gelişmesi ise, Fenerbahçe Spor Kulübü bünyesinde tenis şubesinin kurulmasıyla mümkün olmuş; bu girişim Fuat Hüsnü Kayacan tarafından hayata geçirilmiş ve böylece Türk tenis hareketinin temelleri atılmıştır. Erken Cumhuriyet dönemine kadar uzanan süreçte Galip Kulaksızoğlu, Zeki Rıza, İsmet Uluğ, İbrahim Cimcoz ve Reşat Pekelman, tenis sporunun öncü isimleri olarak öne çıkmıştır (Şener, 1992).

Bu dönemin dikkat çeken kadın sporcuları arasında Vecihe Taşçı, Adriel Sadak ve Nediha Baybur yer almış, ulusal düzeydeki başarılarıyla Türk tenisinin gelişiminde önemli katkılar sunmuşlardır. 1924 yılında Suat Subay, “Challenge Cup”ı kazanarak bu başarıya ulaşan ilk Türk tenisçi unvanını elde etmiştir. Ankara’da tenis faaliyetleri, 1927 yılında Kavaklıdere Sporting Tenis Kulübü’nün faaliyete geçmesiyle başlamış ve kısa sürede başkent spor kültüründe kendine yer bulmuştur (Hoşman, 2018).

1930 yılında ise Türk tenisçileri, Balkan Şampiyonası’na katılarak ülke spor tarihinde ilk kez uluslararası bir tenis organizasyonunda mücadele etme başarısını göstermiştir. Bu katılım, hem Türk tenisinin uluslararası alandaki görünürlüğüne artırmış hem de sonraki kuşaklar için önemli bir motivasyon kaynağı oluşturmıştır.

1940’lı yıllar, Türkiye tenis tarihinde yeni bir gelişim döneminin başlangıcı olarak değerlendirilmektedir. Bu dönemde, Tenis, Eskrim ve Dağcılık Kulübü’nün faaliyetlerini yoğunlaştırması, sporun hem kurumsal hem de sportif açıdan ilerlemesine önemli katkılar sağlamıştır. Kerim Bükey ve Vedat Abut gibi öncü spor insanlarının çabaları, Türk tenisinde yetenekli sporcuların yetişmesine zemin hazırlamıştır. Bu süreçte Fehmi Kızıl, Beliğ Beler, Behbut Cevanşir, Suzan Gürel, Enis Talay, Mualla Grodetsy ve Bahtiye Musulluoğlu gibi isimler öne çıkmış; onların ardından Nazmi Bari, Wimbledon’da mücadele eden ilk Türk tenisçi olarak ülke spor tarihinde önemli bir yere sahip olmuştur.

Türkiye Tenis Federasyonu ise 1923 yılında kurulmuş olup (Kermen, 2002), kuruluşundan itibaren tenis sporunun ulusal ölçekte yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi yönünde çalışmalar yürütmüştür.

Milli tenisçilerimizden İpek Şenoğlu, 2004 yılında dünya sıralamasında teklerde 310. sıraya, çiftlerde ise ilk 180 sporcu arasına girerek önemli bir başarı elde etmiştir. 2009 yılında düzenlenen Amerika Açık Tenis Turnuvası’nda ise Marsel İlhan, teklerde ana tabloya yükselen ilk Türk tenisçi unvanını kazanmış ve ikinci tura çıkarak Türk tenis tarihinde dikkate değer bir başarıya imza atmıştır (Söğüt, Müniroğlu & Deliceoğlu, 2004).

Avrupa sıralamasında en iyi sekiz oyuncunun katıldığı Tennis Europe Junior Masters turnuvası, genç tenisçiler için yüksek düzeyde rekabetin ve teknik yeterliliğin ölçüldüğü prestijli bir organizasyon olarak değerlendirilmektedir. 2023 yılında düzenlenen bu turnuvada, 14 yaş kategorisinde Türkiye'yi temsil eden Kaan Işık Koşaner, turnuva boyunca sergilediği üstün performans ile dikkat çekmiştir. Koşaner, karşılaştığı üç maçta da rakiplerine üstünlük sağlayarak herhangi bir set kaybetmeden finale yükselmeyi başarmıştır. Bu başarısı, genç yaşına rağmen stratejik oyun anlayışı, mental dayanıklılık, konsantrasyon ve teknik becerilerini etkili bir şekilde sahaya yansıtabildiğini göstermektedir (TTF, 2023).

2025 yılında sezonun üçüncü Grand Slam turnuvası olan Wimbledon'da ana tabloya ilk kez katılan milli tenisçi Zeynep Sönmez, Türk tenis tarihinde tekler kategorisinde üçüncü tura yükselen ilk sporcu olarak kayda geçmiştir. Ayrıca Sönmez, çiftler kategorisinde oynadığı maçta galip gelerek, kariyerinde ilk Grand Slam zaferini bu alanda elde etmiştir (TTF, 2025).

Kadınlar tenisinin uluslararası düzeydeki en prestijli takım organizasyonlarından biri olan Billie Jean King Cup, ülkelerin milli tenis takımlarının performansını ve rekabet düzeyini ölçen önemli bir platform olarak kabul edilmektedir.

2025 yılı turnuvasında Türkiye Milli Tenis Takımı, grup aşamasında gösterdiği üstün performans ile dikkat çekmiştir. Millî sporcularımız, grup maçlarında Fransa ve İsveç'i mağlup ederek grubunu lider olarak tamamlamayı başarmıştır. Grup aşamasındaki başarılarını devam ettiren Türkiye Milli Takımı, Dünya Grubu Play Off'larına yükselme maçında Macaristan ile karşılaşmıştır. Bu karşılaşmada millî takım, rakibini 2-0 mağlup ederek, Türk tenis tarihinde bir ilke imza atmış ve Dünya Grubu Play Off'larında mücadele etme hakkını elde etmiştir (TTF, 2025).

Bunların yanı sıra Türkiye Tenis Federasyonu (TTF), ülke genelinde tenis sporunun yaygınlaştırılması ve spora erişimin artırılması amacıyla stratejik girişimler geliştirmektedir. Bu kapsamda hayata geçirilen "Tenis Elçileri" projesi, yerel düzeyde tenis faaliyetlerinin güçlendirilmesini ve tenis kültürünün toplumun geniş kesimlerine ulaştırılmasını hedefleyen kapsamlı bir inisiyatif olarak öne çıkmaktadır (TTF, 2025). Proje, özellikle gençler ve potansiyel sporcular için bilinçlendirme, yönlendirme ve katılım süreçlerini destekleyen gönüllü bir ağ oluşturmayı amaçlamaktadır.

Tenis Sporunda Psikolojik ve Zihinsel Faktörler

Tenis, bireysel performansa dayalı, yüksek rekabet düzeyi ve uzun süreli maç dinamikleri ile dikkat çeken bir spor dalıdır. Bu yapısı nedeniyle

sporcuların yalnızca fiziksel açıdan değil, aynı zamanda psikolojik ve zihinsel yönden de güçlü olmaları gerekmektedir (Weinberg & Gould, 2019). Zihinsel faktörler; karar verme becerisi, konsantrasyonun sürdürülmesi, stres ve baskı altında duygusal kontrol gibi unsurları içermekte olup, performansın sürekliliği üzerinde belirleyici bir etkiye sahiptir (Birrer & Morgan, 2010).

Başarılı tenisçiler, hata sonrası motivasyonlarını koruyabilen, odaklanmalarını sürdürebilen ve yüksek özgüvene sahip sporculardır (Feltz, 1988). Zihinsel dayanıklılık, sporcunun zorlu durumlar karşısında mücadeleyi sürdürmesini sağlayan kritik bir özelliktir ve düzenli mental antrenmanla geliştirilebilmektedir (Gucciardi, Gordon, & Dimmock, 2009). Bu kapsamda, nefes kontrolü, görselleştirme, hedef belirleme ve pozitif iç konuşma gibi spor psikolojisi teknikleri tenis performansını destekleyici araçlar olarak kullanılmaktadır.

Sonuç olarak, tenis sporu yalnızca teknik ve fiziksel becerilerden ibaret olmayıp, yüksek düzeyde zihinsel güç ve psikolojik dayanıklılık gerektirmektedir. Bu nedenle, antrenman programlarında mental becerilerin geliştirilmesine yönelik çalışmaların sistematik biçimde yer alması, sporcunun ulusal ve uluslararası düzeydeki başarısını artırma potansiyeline sahiptir.

Bu özellikler arasında; Taahhüt, güdü, odaklanma, hareket yeteneği, farkındalık, duygusal algı, doyum, gerektiğinde geri çekilme, güven, savaşçı ruh, duygusal istikrar ve liderlik becerileri yer almaktadır.

Optimal performansın sağlanabilmesi için; eğlence unsuru, olumlu tutum ve düşünce yapısı, yüksek motivasyon, güçlü konsantrasyon, sakinlik ve uyum yeteneği de önemlidir. Bu bağlamda, müsabaka dönemlerinde sporcuların rahat, korkusuz, yüksek enerji düzeyine sahip, otomatikleşmiş reaksiyonlar ve tutumlar sergileyen, özgüveni yüksek, doğru ilişkilendirme yapabilen, irade sahibi ve stres kontrolünde başarılı bireyler olmaları beklenmektedir (Van Eken, 2000).

Mental hazırlık sadece bireysel becerilerle sınırlı kalmayıp, takım çalışması, psikolojik danışmanlık ve antrenör rehberliği ile de desteklenmelidir. Yapılan araştırmalar, zihinsel becerileri yüksek tenisçilerin, baskı altında hata yapma oranlarının düşük olduğunu ve maç boyunca tutarlı performans sergilediklerini göstermektedir (Crust & Clough, 2011). Ayrıca mental dayanıklılığı yüksek sporcular, uzun süreli maçlarda fiziksel yorgunluğa rağmen zihinsel performanslarını koruyabilmektedirler.

Sonuç olarak, tenis sporunda yüksek düzeyde zihinsel güç, psikolojik dayanıklılık, bilişsel esneklik ve stres yönetimi gerekmektedir. Bu nedenle, antrenman programlarında mental becerilerin geliştirilmesine yönelik çalışmaların sistematik olarak yer alması, sporcuların ulusal ve uluslararası

düzeydeki başarılarını artırma potansiyeline sahiptir. Tenis sporunun psikolojik boyutunu göz ardı etmek, sporunun performans potansiyelini sınırlayabilir ve uzun vadeli sportif gelişimini olumsuz etkileyebilir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma, doküman (belge) incelemesi yöntemine dayanmaktadır. Doküman incelemesi, araştırma konusunun mevcut durumunun ortaya konulması amacıyla, ilgili yazılı belgelerin, resmi dokümanların ve diğer metinsel verilerin sistematik olarak toplanması, analiz edilmesi ve yorumlanmasını içeren nitel bir araştırma yaklaşımıdır (Yıldırım & Şimşek, 2021). Bu yöntem, araştırılan fenomenin tarihsel ve kurumsal bağlamı hakkında derinlemesine bilgi edinilmesini sağlar ve veri kaynağı olarak mevcut belgelerin bütüncül değerlendirilmesine olanak tanır.

Araştırmada ayrıca, toplanan belgelerin içeriklerinin sistematik biçimde çözümlenmesi için içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi; metinlerdeki anlamlı temaların, örüntülerin ve kavramların kategorilere ayrılması, kodlanması ve analiz edilmesi sürecidir (Krippendorff, 2018). Bilimsel çalışmalarda içerik analizi, mevcut bilgilerin sentezlenmesi, yorumlanması ve metodolojik yaklaşımların geliştirilmesi açısından önemli katkılar sağlamaktadır.

Araştırma Grubu

Bu araştırmada, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “tenis” anahtar kelimesi kullanılarak kapsamlı bir tarama gerçekleştirilmiştir. Taramanın kapsamı, konu ile ilgili yayımlanan ilk tezin tespit edildiği 2008 yılından başlayarak, haziran ayı 2025 yılına kadar olan süreyi içermektedir. Bu zaman aralığının seçilmesinde, araştırma konusuna ilişkin mevcut literatürün ortaya konulması ve eğilimlerin belirlenmesi amacı etkili olmuştur. Tarama işlemi sırasında, sistemin sağladığı gelişmiş arama filtreleri kullanılarak yalnızca “tez başlığı” ve “tez özeti” bölümlerinde tenis anahtar kelimesinin geçtiği kayıtlar dikkate alınmıştır. Elde edilen tezler, tekrar eden kayıtlar ve konu kapsamı dışında kalan çalışmalar elendikten sonra analiz sürecine dahil edilmiştir. Tenis başlığı altında toplam 344 lisansüstü tez mevcut iken; Araştırmaya, tenis branşı ile ilgili *psikoloji temalı* 51’i yüksek lisans, 8’i doktora toplam 59 lisansüstü tez dahil edilmiştir.

Veri Toplama Araçları

“Veri toplama aracı olarak, yazar tarafından bibliyometrik çerçeveyi

oluşturan parametreler esas alınarak hazırlanmış ve dokuz başlıktan oluşan Tez Bilgi Formu şeklinde ‘Tematik Kod Defteri’ kullanılmıştır.”

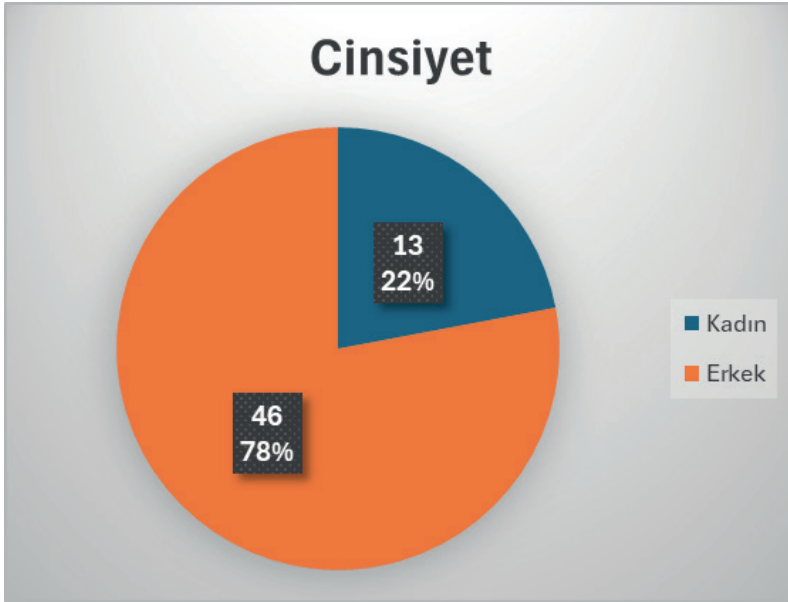
Verilerin Toplanması

Çalışmada yer alan tüm tezler detaylı bir şekilde incelenmiştir. Önceden hazırlanan Tez Bilgi Formu aracılığıyla veri seti oluşturulmuştur.

Verilerin Analizi

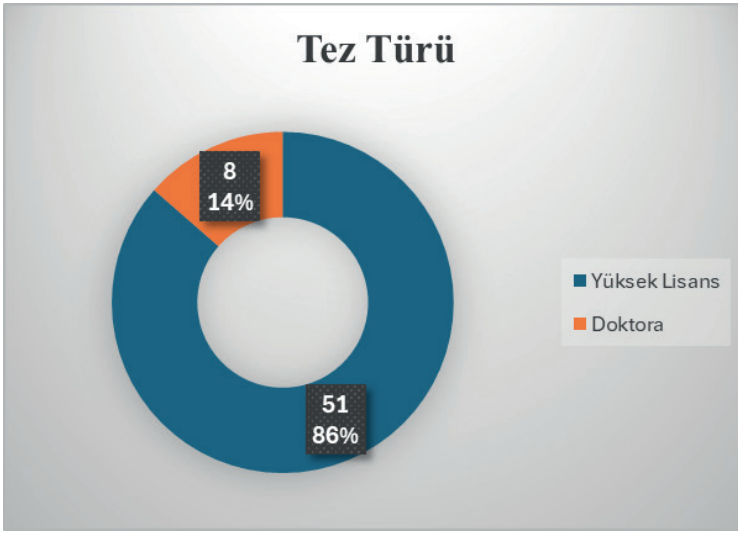
Analiz sürecine geçilmeden önce, veri seti Microsoft Office Excel ve Microsoft Word programı üzerinde farklı kategorilere ayrılmıştır. Bu kategoriler; tezler, cinsiyet, tez türü, yıl, enstitü dalı dağılımı, psikolojik konu başlıkları, araştırma yöntemi, kullanılan veri toplama araçları, üniversite ve çalışma grubu bibliyometrik değişkenleri kapsamaktadır. Oluşturulan kategoriler doğrultusunda her tez için kodlama işlemi gerçekleştirilmiş ve veriler sistematik biçimde sınıflandırılmıştır.

Bulgular

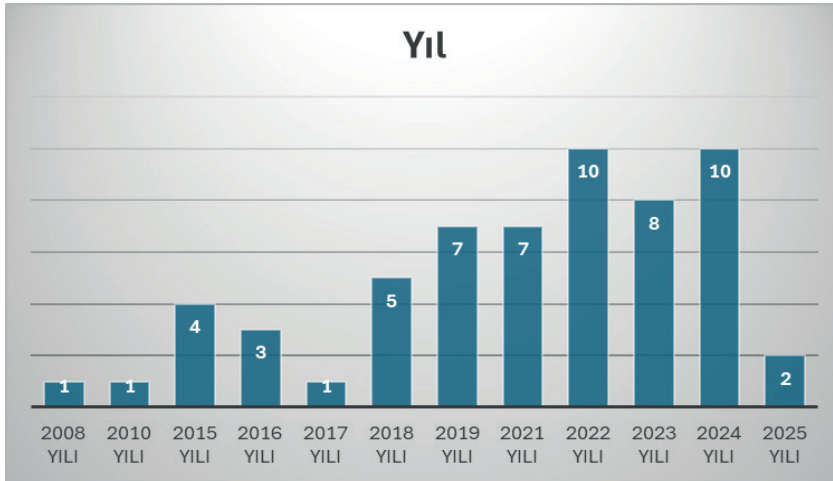
Tablo 1. Lisansüstü Tezlerin Cinsiyetine Göre Dağılımı

Tenis alanında psikoloji temalı hazırlanmış lisansüstü tezlerin cinsiyet değişkenine göre dağılımı incelendiğinde, toplam çalışmaların 46’sının (%78) erkek araştırmacılar tarafından yazıldığı, buna karşın kadın araştırmacıların tez sayısının görece düşük kaldığı görülmektedir.

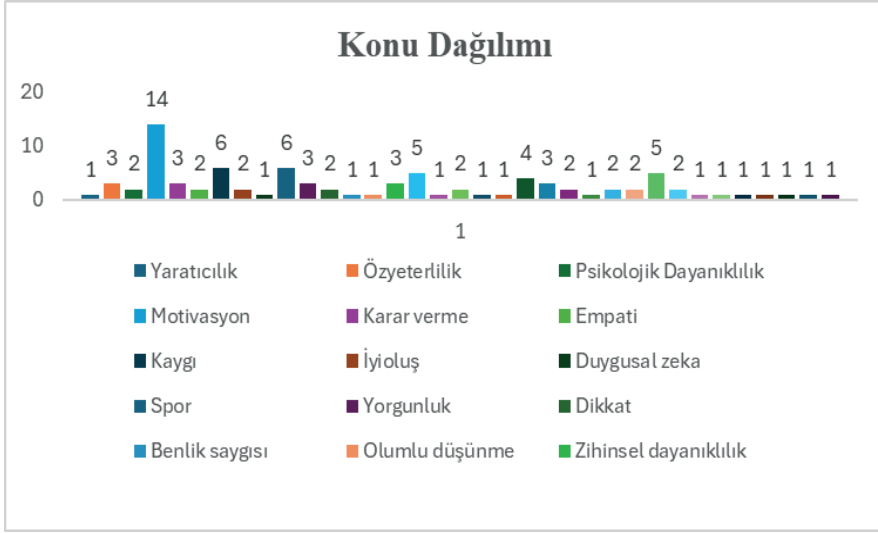
Tablo 2. Lisansüstü Tezlerin Tez Türüne Göre Dağılımı

Tenis alanında gerçekleştirilen lisansüstü tezlerin tür değişkenine göre dağılımı incelendiğinde, 51 adet yüksek lisans tezinin literatürde yer aldığı ve bu sayının toplam çalışmaların yaklaşık %86'sını oluşturarak belirgin bir çoğunluğu temsil ettiği tespit edilmiştir.

Tablo 3. Lisansüstü Tezlerin Yazıldığı Yıllara Göre Dağılımı

2008-2025 yılları arasında ulaşılan tenis branşına yönelik psikoloji temalı lisansüstü tezler incelendiğinde, yıl değişkenine göre dağılımda belirgin dalgalanmalar olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, özellikle 2022 ve 2024 yıllarında, 10'ar tez ile söz konusu dönemde en yüksek tez üretiminin gerçekleştiği yıllar olarak dikkat çekmekte; bu durum, ilgili yıllarda konuya yönelik akademik ilginin ve araştırma yoğunluğunun arttığını düşündürmektedir.

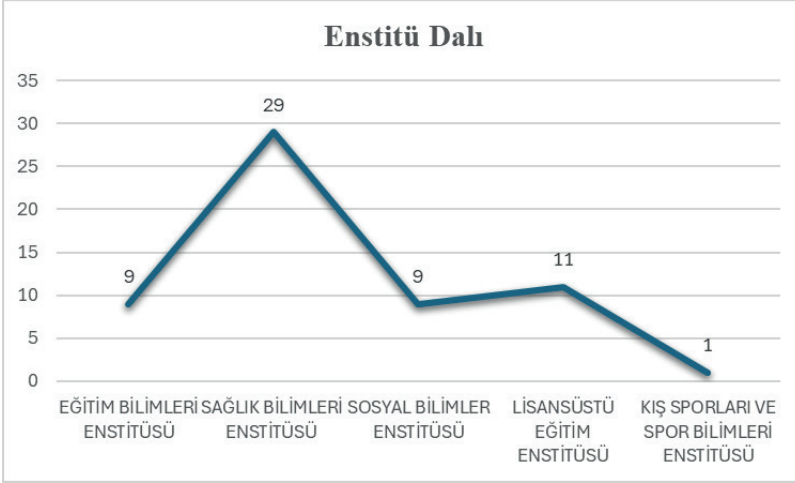
Tablo 4. Lisansüstü Tezlerin Konu Başlıklarına Göre Dağılımı

Lisansüstü tezlerin konu dağılımı incelendiğinde, toplam 59 tezin 14'ünün “motivasyon” başlığı altında toplandığı belirlenmiştir. “Spor ve kaygı” başlığını taşıyan tezlerin ise 6 adet ile ikinci sırada yer aldığı görülmektedir.

Tablo 5. Lisansüstü Tezlerin Üniversite İsimlerine Göre Dağılımı.	
Sayı	Üniversite İsimleri
5	Marmara Üniversitesi
5	Selçuk Üniversitesi
5	Uludağ Üniversitesi
4	İstanbul Gelişim Üniversitesi
3	Mersin Üniversitesi

3	On dokuz Mayıs Üniversitesi
2	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
2	Bahçeşehir Üniversitesi
2	Ege Üniversitesi
2	Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi
2	Akdeniz Üniversitesi
1	İstanbul Okan Üniversitesi
1	Balıkesir Üniversitesi
1	Üsküdar Üniversitesi
1	Çukurova Üniversitesi
1	Erciyes üniversitesi
1	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
1	Ankara Üniversitesi
1	Dumlupınar Üniversitesi
1	Muş Alparslan Üniversitesi
1	Aksaray Üniversitesi
1	Mustafa Kemal Üniversitesi
1	Anadolu Üniversitesi
1	Mardin Artuklu Üniversitesi
1	Bayburt Üniversitesi
1	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
1	Atatürk Üniversitesi
1	Gedik Üniversitesi
1	Kocaeli Üniversitesi
1	Gazi Üniversitesi
1	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
1	Gaziantep Üniversitesi
1	Düzce Üniversitesi
1	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
1	Cumhuriyet Üniversitesi

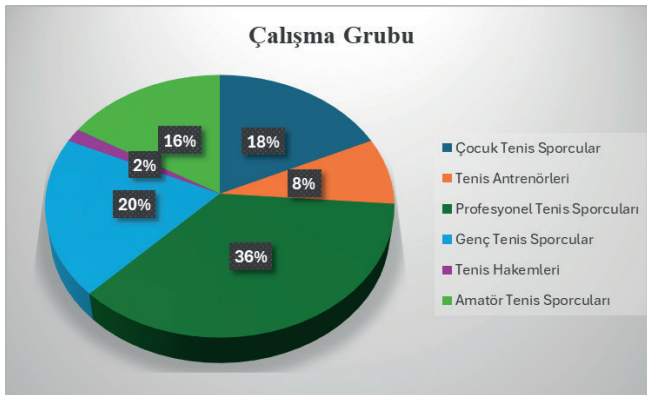
Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin üniversite dağılımı incelendiğinde, Marmara Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi'nden her birinden 5 tez ile en yüksek üretim düzeyi gözlenmiş, bunu 4 tez ile İstanbul Gelişim Üniversitesi takip etmiştir. Bu bulgu, söz konusu üniversitelerin tenis ile ilgili psikoloji temalı araştırmalara katkısının diğer kurumlara kıyasla daha yoğun olduğunu göstermektedir.

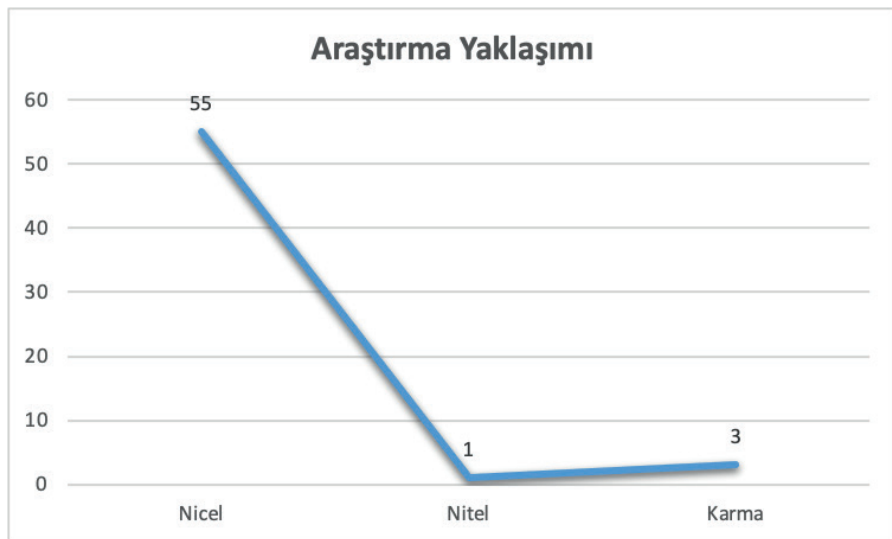
Tablo 6. Lisansüstü Tezlerin Enstitü Dahına Göre Dağılımı

Tenis branşı üzerine psikoloji temalı yazılan lisansüstü tezlerin yazıldığı enstitüye göre dağılımına baktığımızda; 29 ile %49'unun Sağlık Bilimler Enstitüsü tarafından oluşturulduğu görülmektedir.

Tablo 7. Lisansüstü Tezlerin Çalışma Grubuna Göre Dağılımı

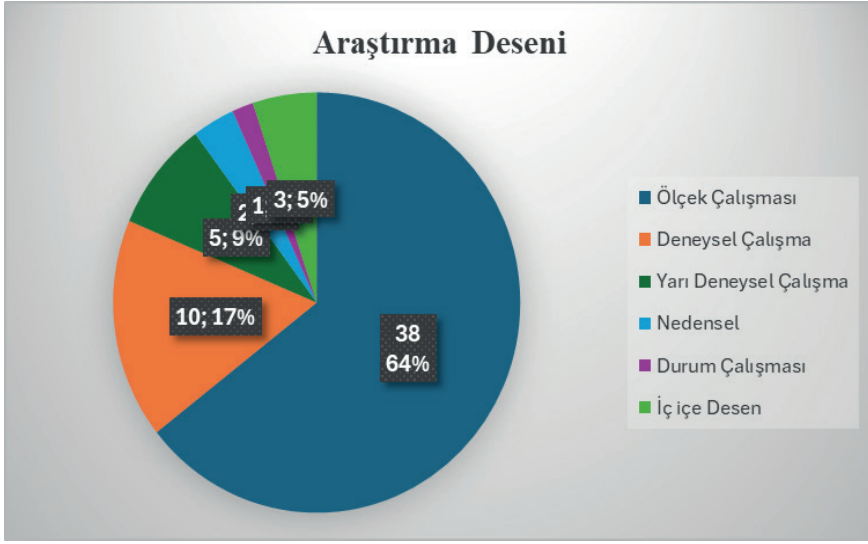

Tenis branşı üzerine psikoloji temalı lisansüstü tezlerin, çalışmaya alınan örneklem gruplarına göre dağılımı incelendiğinde, toplam çalışmanın 22'sinin, yani yaklaşık %36'sının profesyonel tenis sporcularını konu aldığı belirlenmiştir. Bu durum, profesyonel sporcuların psikolojik süreçlerinin ve performans üzerindeki etkilerinin araştırmacılar tarafından önemli bir çalışma alanı olarak değerlendirildiğini göstermektedir.

Tablo 8. *Lisansüstü Tezlerin Araştırma Desenine Göre Dağılımı*

Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin araştırma desenine göre dağılımına bakıldığında; toplam 59 tezin 55'inin nicel, 3'ünün karma sadece 1 tanesinin ise nitel yöntem ile yazıldığı görülmektedir.

Tablo 9. Lisansüstü Tezlerin Araştırma Desenine Göre Dağılımı

Tenis sporuna ilişkin psikoloji temalı lisansüstü tezlerin araştırma desenine göre dağılımına baktığımız zaman; 38 tanesinin %64 ile ölçek çalışması, 10 tanesinin %17 ile deneysel, 5 tanesinin %9 ile yarı-deneysel, 3 tanesinin %5 ile iç içe desen, 2 tanesinin %3 ile nedensel ve 1 tanesinin %2 ile durum çalışması olduğu gözlemlenmektedir.

Sonuç

Bu araştırma, Türkiye’de tenis sporu bağlamında yazılmış psikoloji temalı lisansüstü tezlerin içeriklerini analiz ederek, akademik literatürdeki eğilimleri, konu başlıklarını, yöntemsel tercihleri ve teorik çerçeveleri ortaya koymaktır. Spor psikolojisi alanında çalışan akademisyen ve uygulayıcılara literatür haritası sunmakla birlikte, gelecekteki çalışmalara yön verebilecek bulgular sunmaktadır. Belirtilen yıllar içerisinde tamamlanmış olan tezler, kapsamlı bir biçimde incelenmiş ve değerlendirilmeye tabi tutulmuştur. Bu süreçte, söz konusu tezlerin akademik nitelikleri, metodolojik yaklaşımları, araştırma tasarımındaki çeşitlilik ve uygunlukları ile çalışma alanına sağladıkları katkılar gibi çok sayıda parametre titizlikle ele alınmıştır. Ayrıca, analiz sürecinde, tezlerin bilimsel standartlara uygunluğu, veri toplama ve analiz yöntemlerinin geçerliliği ile bulguların genel literatüre sağladığı özgün değerler detaylı olarak değerlendirilmiştir. Böylece, söz konusu tezlerin hem bireysel hem de disiplinler arası bağlamda akademik literatüre olan katkıları sistematik ve bütüncül bir perspektifle ortaya konmuştur.

Araştırmanın bulgularına göre, tenis alanında psikoloji temalı hazırlanmış lisansüstü tezlerin cinsiyet değişkenine göre dağılımı incelendiğinde, toplam çalışmaların 46'sının (%78) erkek araştırmacılar tarafından yazıldığı, buna karşın kadın araştırmacılar tarafından ise 13'ünün (%22) yazıldığı görülmektedir. Lisansüstü çalışmaların araştırma yazarların cinsiyet dağılımı baktığımızda erkeklerin kadınlara göre yoğunlukta olduğu görülmüştür. Bu bulgu itibari ile çalışmamız spor konulu diğer çalışmalar ile benzerlik göstermektedir (Coşkuntürk, 2023). Karaoğlu & Biricik (2024) tarafından yapılan bir çalışmada da yine spor branşı üzerine yapılan lisansüstü tezler incelendiğinde erkek katılımcıların kadın katılımcılara nazaran daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Bu çalışmalar, araştırmamızı destekler niteliktedir.

Araştırma kapsamında, lisansüstü tezlerin tür değişkenine göre dağılımı incelendiğinde, literatürde 51 adet yüksek lisans tezinin yer aldığı ve bu tezlerin toplam çalışmaların yaklaşık %86'sını oluşturduğu belirlenmiştir. Buna karşılık, 8 adet doktora tezi ise %14 oranında temsil edilmekte olup, çalışmanın diğer önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. Bu bulgular, araştırma alanında yüksek lisans düzeyinde yürütülen tezlerin sayısal olarak ağırlıkta olduğunu ve doktora düzeyinde yapılan çalışmaların göreceli olarak sınırlı bir temsil sağladığını göstermektedir. Yüksek lisans programlarının süresi ve gereklilikleri, araştırma konularına ulaşımı ve tez üretimini daha erişilebilir kılmakta, bu nedenle sayısal olarak daha fazla çalışma üretilmektedir. Öte yandan, doktora çalışmaları daha uzun süreli, kapsamlı ve metodolojik açıdan daha karmaşık araştırmalar gerektirdiğinden, bu düzeyde üretilen tez sayısı sınırlı kalabilmektedir. Atilla (2020) Basketbol ile ilgili yaptığı araştırmada 1985-2018 yılları arasında yapılan bütün tezleri araştırmada incelemiştir. Yapılan tezlerin sayısını 254 Yüksek Lisans, 50 Doktora Tezi toplamda 304 olarak belirlemiştir.

Bu çalışmada, tezlerin yazıldığı yıllara göre dağılımına bakıldığı zaman; 2008-2025 yılları arasında ulaşılan tenis branşına yönelik psikoloji temalı lisansüstü tezlerde, belirgin dalgalanmalar olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, özellikle 2022 ve 2024 yıllarında, 10'ar tez ile söz konusu dönemde en yüksek tez üretiminin gerçekleştiği yıllar olarak dikkat çekmekte; bu durum, ilgili yıllarda konuya yönelik akademik ilginin ve araştırma yoğunluğunun arttığını düşündürmektedir. Spor psikolojine artan akademik ilgi, pandemi sonrası etkiler, tenis branşına olan ilginin artması, ulusal spor etkinliklerinin artması gibi birçok etken zamanla tenis branşı üzerinde psikolojik temalı konuların artmasına sebebiyet vermektedir. Alaceddinoğlu & Kalkavan (2023) yılında yapmış oldukları tenis spor dalında 2002-2021 yılları arasında Türkiye'de yapılan lisansüstü ve doktora tezlerinin

bibliyometrik içerik analizinin incelenmesi çalışmasında da en çok 2019 yılında en çok yüksek lisans ve 2022 yılına doğru doktora tez çalışmalarının arttığı gözlemlenmektedir. Bu çalışma bulgularında kısmında elde ettiğimiz verileri destekler niteliktedir.

Araştırmadaki lisansüstü tezlerin konu dağılımına göre bulgular incelendiğinde, toplam 59 tezin 14'ünün "motivasyon" başlığı altında toplandığı belirlenmiştir. "Spor ve kaygı" başlığını taşıyan tezlerin ise 6 adet ile ikinci sırada yer aldığı görülmektedir. Tenis, yüksek konsantrasyon, uzun süreli fiziksel efor ve stratejik düşünme gerektiren bir spor dalı olduğundan, sporunun hem antrenman sürecinde hem de müsabaka anında motivasyon düzeyi doğrudan performans üzerinde belirleyici rol oynamaktadır. Bu nedenle, araştırmacılar motivasyonu hem performans artışı hem de sporcu psikolojisinin sürdürülebilirliği açısından temel bir çalışma alanı olarak görmektedir. "Spor ve kaygı" konusunun ikinci sırada yer alması ise, tenis gibi yüksek rekabet ve bireysel sorumluluk gerektiren sporlarda müsabaka öncesi ve sırasında yaşanan kaygının performansı olumsuz yönde etkileyebilmesiyle açıklanabilir. Kaygı düzeyinin kontrol edilememesi; dikkat dağınıklığı, strateji hataları ve fiziksel verimde düşüş gibi sonuçlar doğurabileceğinden, bu alan da akademisyenlerin sıklıkla incelediği önemli bir tema haline gelmiştir. Çalışmada elde etmiş olduğumuz bulgular literatüre yeni bir bakış açısı ve başka çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin üniversitelere göre dağılımı incelendiğinde, Marmara Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Uludağ Üniversitesi'nin her birinin 5 tez ile en yüksek üretim düzeyine ulaştığı, bu kurumları 4 tez ile İstanbul Gelişim Üniversitesi'nin izlediği görülmüştür. Bu durum, belirtilen üniversitelerin tenis alanında psikoloji temalı araştırmalara diğer yükseköğretim kurumlarına kıyasla daha fazla katkı sunduğunu ortaya koymaktadır. Araştırma projelerinin çeşitliliği ve mevcut altyapı olanaklarının, tenis ve psikoloji ekseninde yürütülen lisansüstü tez çalışmalarını teşvik edici bir rol oynayabileceğini düşündürmektedir. Kuter & Öztürk (2012) Türkiye'de raket sporları alanında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi (1990–2010 dönemi) adlı çalışmasında 15 adet ile Marmara üniversitesi raket sporları konusunda en çok tez yapılan üniversite olarak görünmektedir. Tenis branşı üzerine psikoloji temalı yazılan lisansüstü tezlerin yazıldığı enstitüye göre dağılımına baktığımızda; 29 ile %49'unun Sağlık Bilimler Enstitüsü tarafından oluşturulduğu görülmektedir. Büyükerşin (2020) yaptığı araştırmada 1990 -2018 yılları arasında tenis ile ilgili yapılan tezleri incelemiş, bu araştırmaya göre de bu tezlerin 94'ü (%74,0) Sağlık Bilimleri Enstitüsü tarafından olduğu görülmektedir. Çalışmamız diğer çalışmalar ile benzerlik göstermektedir.

Tenis branşı kapsamında psikoloji temalı lisansüstü tezler örneklem grupları açısından incelendiğinde, çalışmaların 22'sinin (%36) profesyonel tenis sporcularını merkeze aldığı görülmektedir. Bu bulgu, araştırmacıların profesyonel sporcuların psikolojik süreçlerini ve bu süreçlerin sportif performans üzerindeki yansımalarını, alanda öne çıkan ve derinlemesine incelenmesi gereken bir araştırma teması olarak değerlendirdiklerini ortaya koymaktadır.

Bu grubun psikolojik süreçlerinin doğrudan performans çıktılarıyla ilişkilendirilmesinin mümkün olması yatmaktadır. Profesyonel düzeyde spor yapan bireyler, yoğun rekabet ortamı, yüksek performans beklentisi ve baskı altında karar verme gibi faktörlerle karşı karşıya kaldıklarından, kaygı, stres, motivasyon ve zihinsel dayanıklılık gibi değişkenler performans üzerinde belirleyici rol oynamaktadır.

Araştırmaya dâhil edilen lisansüstü tezlerin araştırma desenine göre dağılımına bakıldığı zaman; toplam 59 tezin 55'inin nicel, 3'ünün karma sadece 1 tanesinin ise nitel yöntem ile yazıldığı görülmektedir. Çetinkaya (2022), voleybol konulu lisansüstü tezlerde nicel çalışma yöntemleri (%86) ağırlıklı olarak ön plana çıktığını gözlemlemiştir. Genel olarak lisansüstü tezlerin araştırma desenine göre dağılımlarına baktığımız zamanda nicel yöntemin daha fazla olduğu söylenebilir. Biricik (2020) tarafından Türkiye'de spor yönetimi disiplininde yapılmış olan tezlerin içerik analizi çalışmasında nitel ve karma çalışma yöntemlerine nazaran nicel çalışma yöntemlerinin (%73,6) daha çok ağırlık verildiği tespit edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bulgular genel olarak çalışmamızı destekler niteliktedir.

Tenis sporuna yönelik psikoloji temalı lisansüstü tezler araştırma desenleri açısından incelendiğinde, çalışmaların 38 tanesinin %64 ile ölçek geliştirme oluşturduğu görülmektedir. Bunu sırasıyla deneysel desenler (n=10; %17), yarı deneysel çalışmalar (n=5; %9), iç içe desen kullanımı (n=3; %5), nedensel desenler (n=2; %3) ve durum çalışmaları (n=1; %2) izlemektedir. Bu dağılım, alanda özellikle ölçme araçlarının geliştirilmesi ve psikolojik değişkenlerin nicel veriler üzerinden değerlendirilmesine yönelik eğilimin belirgin olduğunu göstermektedir. Deneysel ve yarı deneysel desenlerin uzun zaman gerektirmesi ve katılımcılara ulaşmada zorluklar yaratması, ölçek çalışmalarını daha uygulanabilir kılan bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Ayrıca, ölçeklerin literatürde tekrar kullanılabilmesi ve alana doğrudan katkı sağlaması, bu eğilimi destekleyen unsurlar arasında yer almaktadır.

Öneriler

Gelecek araştırmalarda, nicel yöntemlerin yanında nitel ve karma

yöntemlere de yer verilerek tenisçilerin psikolojik deneyimlerinin daha derinlemesine incelenmesi sağlanabilir.

Çalışma gruplarında yalnızca profesyonel sporculara değil, amatör sporculara, gençlere, çocuklara ve farklı yaş gruplarına da odaklanılarak daha kapsayıcı bir literatür oluşturulabilir.

Ölçek çalışmalarına ek olarak, deneysel ve yarı deneysel araştırmaların artırılması, psikolojik müdahalelerin tenis performansı üzerindeki etkilerinin test edilmesine katkı sağlayacaktır.

Farklı kültürel ve sosyo-ekonomik bağlamlarda yapılacak çalışmalar, tenis sporunun psikolojik boyutlarını daha geniş bir perspektiften ele almaya olanak tanıyacaktır.

Akademik araştırmaların pratik yansımalarını güçlendirmek için, tenis federasyonları, spor kulüpleri ve spor psikologları ile iş birlikleri geliştirilerek elde edilen bulguların sahaya aktarılması sağlanabilir.

Tenis branşına yönelik uygulamalı alanlarda zihinsel antrenman olarak (mindfulness) sporda öz-belirleme kuramı, bilişsel davranışçı modeller ve duygusal zekâ yaklaşımları gibi çalışmaların ön plana çıkması ve buna uygun sporculara eğitimler verilmesi hem performans açısından hem psikolojik açıdan önem sağlayacaktır.

Kaynakça

- Alaeddinoğlu, V., & Kalkavan, A. (2023). Tenis Spor Dalında 2012-2023 Yılları Arasında Türkiye’de Yapılan Lisansüstü ve Doktora Tezlerinin Bibliyometrik İçerik Analizinin İncelenmesi. *Anatolia Sport Research*, 4(4), 1-19.
- Alaeddinoğlu, V. (2024). Türk Spor Altyapısının Gelişimde Turnuvaların Önemi: Türkiye Tenis Federasyonu Örneği. *Spor Yönetiminde Sürdürülebilirlik ve Nitel Araştırmalar*, 1.
- Atilla, A. (2020). 1985-2018 yılları arası Türkiye’de basketbol branşında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *International Sport Science Student Studies*, 2(1), 60-71.
- Belli, E. (2015). An investigation of task and ego oriented goals of the students majoring at the faculty of sport sciences. *universal journal of educational research*, 3(12), 960-966.
- Birrer, D., & Morgan, G. (2010). Psychological skills training as a way to enhance an athlete’s performance in high-intensity sports. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 20 (2), 78-87.
- Biricik, Y. S. (2020). Türkiye’de spor yönetimi disiplninde yapılmış olan tezlerin içerik analizi. *Ekev Akademi Dergisi*, (81), 523-538.
- Büyükerğün, A. (2020). 1990-2018 yılları arası Türkiye’de tenis branşında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Spor Eğitimi Dergisi*, 4(1), 20-29.
- Çolakoğlu, F., & Şenel, Ö. (2003). Sekiz haftalık aerobik egzersiz programının sedanter orta yaşlı bayanların vücut kompozisyonu ve kan lipidleri üzerindeki etkileri. *Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 57- 61.
- Coşkuntürk, O. S. (2023). Atletizm branşı ile ilgili lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *The online journal of recreation and sports*, 12(3), 467-7.
- Crust, L., & Clough, P. J. (2011). Developing mental toughness: From research to practice. *Journal of Sport Psychology in Action*, 2(1), 21-32.
- Çetinkaya, G. (2022). Voleybol branşında yazılan lisansüstü tezlerin bibliyometrik açıdan analizi. *Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Dergisi*, 4 (2), 1-15.
- Dertli, Ş., & Belli, E. (2023). Spor, sosyoloji ve psikoloji ilişkisini ele alan lisansüstü tez çalışmalarının bibliyometrik incelemesi. *Erzurum Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16, 1-21.
- Efe, M., Öztürk, F., & Koparan, Ş. (2008). Bursa ilindeki faal futbol hakemlerinin problem çözme ve atılganlık seviyelerinin belirlenmesi. *Ankara Üniversitesi Sportmetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 49-58.
- Ekinci, H. B., Mallı, A. Y., Şam, C. T., Demirel, N. (2022). Sporla İlgili Metaforik Algıların Kuşaklara Göre İncelenmesi. *Mediterranean Journal of Sport Science*, 5(Özel Sayı 1), 614-621.

- Feltz, D. L. (1988). Self-confidence and sports performance. *Exercise and Sport Sciences Reviews*, 16(1), 423–458.
- Fernandez-Fernandez, J., Sanz-Rivas, D., & Mendez-Villanueva, A. (2009). A review of the activity profile and physiological demands of tennis match play. *Strength and Conditioning Journal*, 31, 15-26.
- Gucciardi, D. F., Gordon, S., & Dimmock, J. A. (2009). Development and preliminary validation of a mental toughness inventory for Australian football. *Psychology of Sport and Exercise*, 10(1), 201–209.
- Hoşman, Y. O. (2018). *Tenışçilerin spora özgü başarı motivasyon ve benlik saygısı düzeylerinin karşılaştırılması*, (Doktora Tezi), Konya: Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kandaz, N. (2001). *2000 Wimbledon tenis turnuvası erkekler yarı final ve final maçlarında atılan servislerin istatistiki analizi*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaoğlu, Ü. B. & Biricik, Y. S. (2024). *Futbol branşına ilişkin yazılan lisansüstü tezlerin içerik analizi (2010-2023)*. Özgür Yayınları.
- Kermen, O. (2002). *Tenis, teknik ve taktikleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Korkmaz, F. (2000). Voleybol hakemlerinin sosyo-ekonomik düzeyleri ve hakemliğe yönelten motivasyonel etkenler. *Hacettepe Üniversitesi Voleybol Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 25 (3), 24-31.
- Krippendorff, K. (2018). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. Sage Publications.
- Özdemir, K., Yazıcı, A.G., Öztürk, M.E., & Oğan, M., (2021). Exploring of table tennis trainers ‘attitudes towards athletes’ use of doping. *Social Mentality and Researcher Thinkers Journal Smart Journal*. Vol. 7(40). pp:42-47.
- Pektaş, N. A. (2016). *Tenışçilerde teknik parametrelerin modellenen müsabaka süresince analizi*. (Doctoral dissertation, Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Perry, A. C, Wang, X, Feldman, B.B. (2004.) Can laboratory-based tennis profiles predict field tests of tennis performance. *J Strength Cond Res*, 18, 13.
- Satır-Kayserili, M., & Kayserili, M. E. (2024). *Her meslek ve uğraşı eğitiminde sanat ve spor faaliyetlerinin kişilik gelişimine katkıları*. A. G. Yazıcı & K. Özdemir (Ed.), Cumhuriyetin 100. Yılında Spora Bilimsel Yaklaşımlar (ss. 43-53). İzmir: Duvar Yayınları.
- Seçkin Ağırbaş, İ., Erel, S., & Belli, E. (2020). Antrenörlerin öz yeterlilikleri ile iletişim becerileri ilişkisi. *Anatolia Sport Research*, 1(1), 25-36.
- Söğüt, M., Müniroğlu, R. S., & Deliceoğlu, G. (2004). Farklı kategorilerdeki genç erkek tenis oyuncularının antropometrik ve somatotip özellikleri-

nin incelenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 2(4), 155-162.

Şener, O. A. (1992). *Türkiye’de elit düzeydeki tenisçilerin sakatlanma sıklıklarının ve nedenlerinin araştırılması*, (Doktora tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Türkiye Tenis Federasyonu. (2023). Kaan Işık Koşaner Monte Carlo’da Finalde. <https://www.ttf.org.tr/index.php/tr/haber-detay/99>. Erişim tarihi: 16.08.2025.

Türkiye Tenis Federasyonu. (2025). A Milli Kadın Takımımız Litvanya’da Tarih Yazdı. <https://www.ttf.org.tr/tr/haber-detay/164>. Erişim tarihi: 16.08.2025.

Türkiye Tenis Federasyonu. (2025). Türkiye Tenis Federasyonu, Tenisi Yaygınlaştırmak Adına “Tenis Elçileri” Projesi’ni Hayata Geçiriyor. <http://www.ttf.org.tr/tr/haber-detay/151>. Erişim tarihi: 16.08.2025.

Türkiye Tenis Federasyonu. (2025). Zeynep Sönmez Wimbledon’da elemelerin final turuna yükseldi. <https://www.ttf.org.tr/tr/haber-detay/248>. Erişim tarihi: 16.08.2025.

Urartu, Ü. (1992). *Tenis, teknik, taktik, Kondisyon*. İstanbul: İnkılap Kitabevi.

Van Aken, C. (2000). Parental personality, parenting and toddlers’ externalising behaviours. *European Journal of Personality*, 12 (2), 44-46.

Weinberg, R. S., & Gould, D. (2019). *Foundations of sport and exercise psychology*. Human Kinetics.

Yazıcı, A. G. (2014). Toplumsal dinamizm ve spor. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim TEKE Dergisi*, 3(1): 394-405.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.